

Credință este să te dăruiești lui Dumnezeu întru totul, și cu tot sufletul să-ți pui doar în El toată nădejdea mântuirii. Credință este să crezi că Dumnezeu poate să le facă pe toate câte sunt după bunăvoirea bunătății Sale și să cunoști că El le făptuiește spre folosul nostru. Credință este să ai încredere în puterea de nebiruit a Dumnezeului Atoatestăpânitor, așa încât să poruncești și munților să se mute din loc – lucru care este al celor puțini – și munții să se mute din loc. Și aceia care împlinesc acestea sunt numărați pe degete, după cum scrie: „Nu este pentru toți credință”. Fără credință nerușinată în Hristos și fără credință neșovăielnică în dumnezeieștile cuvinte și fără dragoste de Dumnezeu și de oameni venită din conștiință curată, din care se naște smerenia și milostivirea, nu este cu puțință să ne mântuim. Înaintea oricărei virtuți merge Harul care vine din credință și este temelul fiecărei virtuți. Și oricare virtute, vine, se statornicește și lucrează prin Har. Însă oricare virtute, fără Har, este socotită de Dumnezeu mai prejos decât orice răutate, pentru că acea virtute este diavolească, este lucru uneltit de demoni, care fiind puteri înțelegătoare înșeală mintea înțelegătoare a oamenilor, adică ne fac să părem oamenilor înțelepți, milostivi și foarte blânzi, (deși nu suntem). Harul lui Dumnezeu vine la orice om, oricât de pângărit și întinat ar fi, atunci când el aduce lui Dumnezeu mulțumire adevărată. Iar mulțumire adevărată înseamnă cunoștința Harului. Cum însă ar putea să mulțumească după vrednicie cel care a primit binefacerea, dacă nu cântărește mai întâi mărimea binefacerii primite? Pentru că toți cei care nu au cunoscut mărimea binefacerii, au sfârșit prin a o disprețui. Trebuie, așadar, să cunoaștem că puterea Duhului Sfânt pogoară la toți cei care cred în Hristos nu din faptele mai înainte făptuite –, pentru că, dacă Harul ar veni din fapte, nu ar mai fi Har [gr. χάρις înseamnă la bază „dar”, n.tr.] –, ci din credință, ca Harul să meargă înaintea faptelor și fapta să se construiască pe temelia Harului, să se împlinească prin Har. Faptele însă care se împlinesc fără Har sunt socotite de Dumnezeu ca și cum nici nu s-ar împlini, pentru că nu au existență, nu există.

Căci binele nu este bine, dacă nu se face

bine. Este așadar cu neputință ca binele să se facă bine fără Harul lui Hristos; pentru că, dacă acest lucru ar fi fost cu puțință și ușor de împlinit, Dumnezeu nu S-ar mai fi făcut om; căci, numai și numai prin Harul Său se poate împlini bine orice faptă bună. Fericit este acela care cunoaște acest lucru și vrednic de plâns este oricine nu ține seama de aceasta, pentru că zadarnic mai crede în Hristos. Credința pentru fapte, faptele însă nu pentru credință, ci, prin credință. Fără credință nu este cu puțință să primească cineva bunăvoință de Sus, de vreme ce din credință vine Harul Domnului nostru Iisus Hristos către cel ce crede, însă fiecăruia se dă după o măsură anume. Dacă multă este credința, mult va fi și Harul, iar dacă puțină este credința, puțin va fi și Harul.(...).

Prin credință înțelegem însă aici nu doar să credem în Hristos sau să ne încredințăm Lui, ci să credem că în Hristos este cu puțință și să ne eliberăm de răutate și să ne facem lucrători neînfrunțați ai oricărei virtuți, așa cum învață și fericitul Apostol spunând: „M-am ostenit mai mult decât ei toți, dar nu eu, ci Harul lui Dumnezeu care este în mine” (I Cor. 15, 10). Așadar, cel care nu are cunoaștere înțelegătoare că se împărtășește de Har, zadarnic s-a mai făcut creștin; este așezat alături de necredincioși, pentru că, chiar de crede că s-a eliberat de orice răutate și că este părtaș oricărei virtuți, zadarnic se ostenește, fiind mincinos și ipocrit.

Și chiar dacă ar împărți săracilor toate ale sale, chiar dacă ar posti și ar priveghea și ar dormi pe pământ, și s-ar ruga și ar implora pe Dumnezeu să fie miluit, însă nu cunoaște că Harul care vine din credință este milostivirea, de aceea, lăsând toate cererile sale, să ceară Domnului înaintea acestora și înaintea tuturor celorlalte să îi dea doar Harul.(...) Aceasta este taina creștinătății ascunsă din neam în neam, care s-a arătat în vremurile din urmă, despre care și Pavel spune arătând că Dumnezeu „vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”. Căci cunoștința adevărului nu este nimic altceva decât însuși Harul, care este și adevărul care s-a împlinit în Iisus Hristos, după cuvântul Evangheliei.

(Sfântul Simeon Noul Teolog, *Αλφαβητικά κεφάλαια Capete alfabetice*)